

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo
se nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto . . . . . K 9-60
za pol leta . . . . . „ 4-80
za četrt leta . . . . . „ 2-40
Posamezna številka 40 vinarjev.

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. januarja 1920.

Leto XIII.

Ob novem letu.

Po 12 letih našega izhajanja stopamo pred naše čitatelje in sodruge ravno v trenutku, ko smo deloma završili večjo akcijo v dobrobit železničarstva Jugoslavije. Da je bilo to mogoče, je v prvi vrsti zasluga naših neumornih zaupnikov in razrednozavednih sodrugov, katerim ni bila nobena žrtev prevelika in pretežka, ko je bilo po povratu treba raztepeno vrste preje disciplinirane in vzorne organizacije zopet strniti in jih nanovo nastalim razmeram prilagoditi. Delo ni bilo lahko, toda jeklena volja socijalističnega proletarijata je premagala vse težkoče in danes stoje železničarji kot mogočni činitelj v „Savezu saobračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije“, kateri se spopolnuje iz vseh panog prometa in transporta nove države. 300.000 do 400.000 proletarcev prihaja v naši organizaciji v poštev in njene naloge so velevažnega pomena ne le za članstvo te organizacije, temveč tudi za moderni razvoj države, v kateri živijo.

Vstopamo v novo leto in s tem k novemu, obilnemu, toda prepotrebemu delu. Popolni preustroj človeške družbe je predpogoj njenega obstanka, naša naloga pa je, ta preustroj pospešiti in ga završiti.

To pa je le mogoče z vztrajnim in smotrenim delom v smislu naših slavnih učiteljev Marxa, Engelsa in Lassala, katerih „utopije“ dobivajo život in meso, po katerem se je že začelo pretakati kri življenja.

Zato si na pragu novega leta svečano prisegamo, da bomo tudi za naprej posvečali vse svoje sile in stremljenje naši vzvišeni stvari, ki je: Rešitev proletarskega razreda iz kapitalističnih spon.

Ne bi bili vredni se imenovati sinovom in hčeram naroda, tistega naroda, ki je trpel tisočletja pod tujčevo peto, če bi v sedanjem zgodovinskem času brezbrizno pripuščali, da nas naš domači vstajajoči kapitalizem in njegovi hlapči proda in izroči v nadaljnje izkoriščanje mednarodnemu kapitalizmu. Železničarji, stojte na straži!

Živela razredna zavednost železničarjev!

Ne glejte nas, temveč poslušajte nas!

To staro klerikalno načelo so si sedaj osvojili najnovejši odrešniki slovenskega proletarijata. Sploh opažamo, da ta cicimbambulska družbica nima prav nič novega in originalnega, ter v dosego svojih ciljev posnema kakor opica tuja, vže davno med staro železo zavržena sredstva.

Mladiči seveda ne vedo, da so njihove „najnovejše“ metode že tako poznane in diskreditirane, da med zavednim delavstvom nimajo več privlačne sile. Vzlic žalostnim izkušnjam, ki jih doživljajo dan na dan, ne odnehajo in to, železničarji, ima svoje globoke vzroke.

Svetovni proletarijat vstaja in njegov zmagoviti pohod je v polnem teku. Svetla luč ruskega osvobojenja pošilja svoje žarke proti zapadu in daleč tja čez Atlantski ocean v glavne trdnjave kapitalizma. Slednji trepeče na celi črti, dobro računajoč, da mu bije 12. ura. Boj za obstanek, ta idealna lastnost vsakega živega bitja, sili tudi njega, da skuša svoj potop preprečiti in skuša, če tudi le s slamnato bilko, ostati na površju razburkane morja.

Te slamnate bilke pa so cicimbambulske in krumirske organizacije. One so tisto sredstvo, s katerim si hoče kapitalizem še kratko odmerjeno življenje podaljšati, dobro sicer vedo, da tudi ta poskus krize ne bo preprečil. V naprednejših in razvitejših državah pač vidimo, da se je začel plašč obračati po vetru in da se z neogibnim zlom računa, kakor se pač računati mora. Pripravlja se prehodna doba evolucije, katere namen je izvesti neizogibno operacijo brez posebnih bolečin. Da bo ta pot po takih državah dosegla popoln uspeh, o tem ni dvoma, in tudi mi bi bili veseli, če bi se pri nas razvoj odigral v sličnem smislu. Žal, da tega ne moremo pričakovati, ker naša zaostala buržuazija in reprezentanti mladega, neizkušnega kapitalizma še nimajo potrebnih duševnih predpogojev za zgodovinske naloge, ki se morajo rešiti.

Kapitalizem sam po sebi in svojih pravih predstavnikih nima zadostne moči, da ščiti svoje koristi, zato rabi v to svrhu druge sloje, sloje, s katerim družabno nima prav ničesar skupnega. V prvi vrsti si je toraj v svrhu zaščite svojih interesov osvojil militarizem, kateri pa je postal po zadnjih fazah svetovne vojne precej problematične vrednosti. Treba mu je toraj bilo iskati, odnosno okrepiti še druge institucije, od katerih se nadeja potrebne pomoči. Tudi v predvojni dobi je polagal moderni kapitalizem veliko važnost na vzdrževanje gotovih faktorjev, katerih naloga je bila, razdvajati in slabiti delavske organizacije, ki so že tedaj stale na stališču razrednega boja. Toda to stremljenje je bilo le sekundarnega pomena, kajti glavna opora mu je bila moderna soldateska in nje pred-

stavniki, s katerimi je lahko vedno in za vsako ceno računat.

Danes je stopila na čelo kapitalistične zaščite delavska organizacija, in sicer organizacija, ki nosi samo ime delavske, njeno jedro pa je izdajalsko hlapčevstvo.

Kdor ni popolnoma slep, to lahko sam dožene, če le nekoliko zasleduje dejanje in nehanje vodilnih faktorjev imenovanih tudi — delavskih organizacij.

Ena takih organizacij je bila — danes namreč ne obstoja več — „Zveza jugoslovanskih železničarjev“. Obstoja pa še nje dično vodstvo, katerega poslovanje naj bi vse železničarje zanimalo.

Gnezdo te čedne in za ljudski blagor vnete družbice se nahaja v prostorih južno-železniškega ravnateljstva v Ljubljani. Delovanje teh od kapitalističnega podjetja plačanih gonilnih sil, pa je tako diletantsko, da lahko tudi slepec spozna, kam pes tace moli.

Svoje duševne produkte vsiljujejo kapitalistični agenti tistim čitateljem, ki jih še ne poznajo, v zloglasnem ljubljanskem „revolverju“ in pa v svojem strogo stvarnem in izključno le strokovnem glasilu „Jugoslovanskem železničarju“. Kdor čita radikalne članke „idealnih“ literatov, nas mora smatrati živim Belcebubom in komunizem kot nekaj tako strašnega, kar bi se moralo iztrebiti iz sveta za vsako ceno, kajti nobeden nam znanih komunističnih listov ne vihti po svojih predalih s tako krvavo sekuro, kakor jo v gori imenovanih „Žurnalih“ dan na dan opažamo. Vračajo se časi „Dana“ in „Jutra“.

Mi izdajamo železničarje in kot hudobni komunisti — Bog so nas usmili, — prodajamo njih koristi v Beogradu na kile ali na litre, če ni drugače, kar po čez, kakor nam pač bolje nose. Gospodje pa se v potu svojega obraza trudijo izvojevati ubogim železniškim trpinom, na podlagi „svojih“ demokratičnih načel, pravično razdelitev skromnih drobtinic, ki odpadajo od bogato obloženih beogradskih ministrskih miz in mizic. Kar smilijo se nam, ko se spominjamo njih mukapolne „valete“ v beogradski „Slaviji“, kjer so pretakali z „udruženimi“ silami sladke solze po dokončanem tridnevem plodovitem delu, prepuščajoč nesebično bogato žetev pohvale nam prokletim komunistom — da nas Bog čuvaj. Niti toliko potupljenja si blage duše niso dovolile v veliki skrbi za železničarje, da bi jim pisarniški sluga proti bogati napitnini prinesel vsaj izvleček tistega povsem ponesrečenega „Sporazuma“, kateri jim dela toliko preglavice.

Hiteli so domu, da še rešijo, kar se le še rešiti da, in personalni oddelki so dobili kar najstrožje ukaze, da na uprav demokratični in pravici odgovarjajoči podlagi hitro izvedejo še nujno potrebne regulacije gotovih strokovno nenadomestljivih nadrevidentov in tem enakih prepotrebnihih upravnih sil. Med tem pa so gospodje tekali širom mile in drage domovine, da železničarjem iz oči v oči dokažejo, kako nesramno so ogoljufani.

Težko, toda potrebno je bilo delo, kajti pozornost delavnega ljudstva se je morala odvrniti od zakulisne igre, ki ne prenaša bengalične luči.

Počasi pa so prihajala poročila z Beograda in hudobni komunisti z njimi. Tema zaslepljenih železničarjev je počela ginevati in vstajajoči dan jim je omogočil jasen pogled okrog sebe. Zdrabili so se. Opazili so pa tudi takoj nevarnost, ki jim preti, in pripravili so se na boj do skrajnosti za izvršitev ponesrečenega komunističnega „Sporazuma“. Na ta pojav so bili pa tudi patentirani zaščitniki železničarskih koristi pripravljeni in parola za njim edino znano bojvno sredstvo krumirstva je bilo takoj in na vsej črti izdana. Seveda ni našlo nikjer odmeva in le par višjih revidentov se je počelo pripravljati na zamenjavo peresnika s trdo lopato. To veselje se jim je pokvarilo in gospodom ni bilo mogoče dejansko dokazati potrebo njih organizacije. Ker so pa vzlic trdovratnemu zanikanju konečno morali ugrizniti v kislno jabolko, so to storili zvesti svojim demokratičnim načelom in v popolnem soglasju z njih propagando, češ komunisti so izdali interese najnižjih, toraj najpotrebnejših slojev, med tem ko smo mi zahtevali, da se v prvi vrsti in izdatno odpomore najslabeje plačanim, ker imajo tudi ti ravno take želodčne potrebe, kakor oni z boljšimi plačami. Ker je pa vsled svojih izrednih strokovnih in gospodarskih zmožnosti in poleg tega še z hudobnim hotenjem spravila podjetje na rob propada in toraj nima potrebnih sredstev, da bi zadostovala tistim zahtevam, katere je baje ona izvajala in katere niti od daleč ne odgovarjajo njihovim najglobokejšim srčnim čuvstvom za bedno železničarstvo.

Pomagati so si morali s predujmi, in ker so bili delavci po komunistih — Bog nas čuvaj — osleparjeni, so gospodje to bolj skušali na ta način popraviti, da so dali tistim, ki so res potrebni in bi jim bilo treba za praznike pomagati, predujm v celotni višini doklad, nasprotno pa onim, ki imajo vsega na razpolago, pa le eno četrtino pripadajočega zneska.

Mi seveda iz srca pozdravljamo in tudi radevolje v javnosti pribijemo ta vzvišeni čut dobrohotenja reprezentantov „Zveze“, železničarje pa na ta človekoljuben čin opozarjamo zato, da v bodoče ne bodo več prištevali vrhstavnih delavcev najnižjim in ravnatelja najvišjim uslužbencev, ker je po novih načelih „Zveze“ obratno prav. Odgovarjajoč novim načelom, katerim se seveda tudi mi pokorimo, ker smatramo res vrhstavnega delavca važnejšim faktorjem, kakor marsikakega nadrevidenta, se je pa pri tem nepričakovanem preobratu prigodila mala nesreča, in sicer v tem, da so ostale plače in doklade po preobratu stare in so dobili višji in najvišji — po novem nižji in najnižji — po 1000—1500 kron predujma in delavci, ki so sedaj uvrščeni med prve, pa reci in piši 300 kron. O, gospodje znajol! Zato pa tudi s tako vnemo udrihajo po komunistih in boljševikih v nadi, da potem uboga železniška para ne bo imela časa zasledovati njih komunističnih in boljševiških ekstravaganc. Toda uverjeni naj bodo, da jim njih stare metode ne bodo prav nič pomagali, ker proletarijat ni več slep, kakor to oni žele.

Živel zvezarski komunizem!

Še en dokaz človekoljubja.

Južni železničarji so bosji. To ni tajnost in so oni že sami poskrbeli, da se o tem sra-

motnem dejstvu pouči poleg vzorne uprave tudi deželna vlada. S slednjo so železničarji računali radi tega, ker se ji je baje posrečilo zaseči velikanske množine usnja, kar se je pa slednje pokazalo le kod mali oddetek bajke iz Tisoč in ena noč. Ker pa vendar niso hoteli ostati do prihodnje rekvizicije, ki bi morala le nadaljevala kako drugo bajko, brez črevljev in podplatov, so zahtevali, da se jim omogoči vsaj nakup po enega para podplatov. G. dr. Borštnik je bil tako prijazen, da je na to zahtevo pristal ter odločil, da se bo za železničarje zaseglo usnje v znani Knafličevi tovarni v Šmartnem pri Litiji. Seveda, kakor je to pri nas sploh običajno, naj bi se ta rekvizicija izvršila brez prejšnjega obvestila. Sodelovala pa naj bi poleg gosp. dr. Borštnika še en zastopnik uprave in eden uslužbencev.

Denar za to kupčijo naj bi začasno založila uprava. Vse je bilo v najlepšem teku in železničarjem se je že sanjalo o novih podplatih na starih in strganih črevljih. Toda delali so račun brez krčmarja v podobi višjega revidenta Batestinija. Tega gospoda je namreč uprava delegirala, da skupno z ostalo komisijo oskrbi usnje. V podrobnosti te kupčije, ki je rodila seveda povsem negativni uspeh, se ne bomo spuščali. Pribijemo pa, da je zastopnik uslužbencev in mu dodeljeni strokovnjak prisostvoval razpravam glede nakupa usnja na cesti, opazujoč svetlo razsvetljena okna tovarniških kontoarjev, za katerimi so pri rujnem vincu in dišečem čaju baje sklepali kupčije, dokler ga ni mrz odgnal na kolodvor v čakalnico, kjer je imel zadostno priliko proučevati novodobne demokratične kupčijske posle.

Naivneža, ki je verjel dobrohotenju tistih gospodov, ki so si vzeli rešitev železničarjev v zakup, je gospod Batestini poučil, da se je v svojem mnenju zaračunal, in mu je brez ozira razodel, da kupčije za železničarje sklepa uprava sama.

Kupčije sklepati ima samo ravnateljstvo, ne pa delavstvo, in to si mora delavstvo enkrat za vselej iz glave izbiti! Železničarji, ali sedaj čutite, kje zajec tiči?

Ja, naši demokrati so neprecenljive — vrednosti kakor podplati, ki nam jih oni oskrbujejo.

Obratno ravnateljstvo južne železnice Ljubljana.

Št. 8527/1. Ljubljana, dne 25. dec. 1919.

Zadeva: Novo normiranje mezd, draginjskih doklad in rodbinskih doklad za delavsko osebo.

Obvestilo štev. 459

vsem službenim mestom obratnega ravnateljstva v Ljubljani.

S sklepom ministrstva saobračaja so se vpeljale s 1. nov. 1919 nove mezde, draginjske in rodbinske doklade za delavce. Za uvrstitev istih v mezdne razporede, za določitev prejemkov v obče, velja sledeče:

A.

Vse delavsko osebo se deli v štiri skupine in sicer:

Skupina I kvalifikovani delavci. Sem spadajo oni, ki so se izučili kakega rokodelstva in imajo o tem učno spričevalo ter se v železniški službi kot rokodelci v isti stroki tudi uporabljajo.

Skupina II rokodelski učenci v delavnicah in kurilnicah.

Skupina III nekvalifikovani delavci v delavnicah in kurilnicah.

Skupina IV nekvalifikovani delavci vseh ostalih strok, kakor: postajni, skladiščni, progovni itd. delavci in delavke.

B.

Za izračunanje pripadajoče mezde in draginjske doklade so merodajne priložene razpredelnice. Za določitev mezde so merodajne nepretrgana službena leta (brez upoštevanja z okrožnico 108 A 1919 dovoljenih vojnih let).

Prekinjenje službe je v službovanju vračunati le onim, katerim se je to že z odlokom ravnateljstva pregledalo. Drugim se bode to takrat vštelo, ko bodo njihove tozadevne prošnje rešene; pri teh je začasno merodajen dan zopetnega nastopa službe. Ravnotako tudi pri vseh onih, ki so bili iz kakega drugega vzroka odpuščeni in potem zopet sprejeti.

Kot početek službovanja velja za določitev službene dobe za one, ki vstopijo v službo po 1. vsakega meseca, vedno prvi dan meseca, ki sledi dnevu sprejema. N. pr.: ako je vstopil delavec 1. junija 1917 je ta dan ob enem početek službovanja, in je 1. junija 1918 že prvi dan drugega leta službe. Ako je pa vstopil 2. junija 1917, je početek službe 1. julij 1917 in 1. julij 1918 prvi dan drugega leta službe.

Mezde se stopnjujejo po službenih letih, kakor razvidno iz priloženih razpredelnic, n. pr.: pri skupini I, mezda K 19'60 velja za 5. in 6. leto službe; mezda K 29'40 velja za 21., 22. in 23. leto službe itd.

Draginjske doklade so v skupinah I., II. in III. za vse mezdne razrede enotne.

V skupini IV se pa razlikujejo po krajih, kjer je dotični stalno službeno prideljen.

V postajah (krajih): Maribor glavni kol. in kor. kol., Ptuj, Celje, Ljubljana, Radgona, Čakovac, Zagreb in Sisak znašajo draginjske doklade K 24'50, v vseh drugih postajah (krajih) pa K 19'60 dnevno; namestniki (substituti) dobe draginjsko doklado domače postaje.

Razen draginjske doklade za svojo osebo dobe delavci še rodbinsko doklado.

Rodbinska draginjska doklada znaša za vsakega člana rodbine K 2'45 dnevno. Kot rodbinske člane je všteti ženo in zakonske otroke, zadnje le do dovršenega 14. leta. Nad 14. let starim otrokom se prizna rodbinska doklada do spoinjenega 18. leta le tedaj, ako so telesno ali umno za delo nesposobni ali pa, ako obiskujejo še šole. V dvomljivih slučajih mora zahtevati načelnik službenega mesta od dotičnega delavca dokazov z uradnimi spričevali. Za sodnijsko ločeno ženo se zaračuna rodbinska doklada le tedaj, ako mora delavec zanjo skrbeti. Načelniki službenih mest morajo tudi na to paziti, da se ne zaračuna rodbinske doklade takim rodbinskim članom, ki jo za svojo osebo že drugod dobivajo. Ako ima n. pr. delavec ženo zaposleno v kaki državni ali drugi službi, kjer prejema za svojo osebo draginjsko doklado, se mu za njo pri nas draginjske doklade ne vračuna.

Draginjske in rodbinske doklade se smejo zaračunati le za faktično v mezdni polji zaračunane dneve (do 7. dneva bolezni se torej vračunava draginjska in rodbinska doklada).

Eventualne, v računski dobi nastale službene in draginjske izpremembe so za odmero draginjske in rodbinske doklade merodajne šele v prihodnji računski dobi.

C.

Mladoletnim, ki še niso izpolnili 18. leta, se zaračuna mezda K 4'90, draginjska doklada; v postajah (krajih) navedenih imenoma, pri skupini IV K 24'50, povsod drugod pa K 19'60 dnevno in to brez ozira na dobo službovanja. Rodbinska doklada tu ne obstoja. Službena doba z ozirom na napredovanje, dopust itd. se zaračuna šele od dneva, ko je dovršil mladoleten 18. leto.

D.

Postajnim snažilkam, pomožnim delavkam in čuvajkam progovnih sekcij je zaračunati: Ako imajo pavšal in ne mezde, sedanji pavšal in alikvotni del pripadajoče draginjske doklade po povprečnem faktičnem delavnem času. Ako dela n. pr. dnevno povprečno 4 ure, dobi pavšal in polovico pripadajoče draginjske doklade.

Ako dobiva pa mezdo, se ji zaračuna alikvoten del pripadajoče nove mezde in draginjske doklade (brez rodbinske doklade). Povprečni delavni čas za take delavke, ki ne delajo 8 ur dnevno, bo določilo ravnateljstvo v najkrajšem času. Vsekakor ni dopustno, da bi dobile delavke, ki delajo samo po nekaj ur na dan, celo mezdo in draginjsko doklado.

Do rodbinske doklade delavke nimajo pravice.

E.

Z vpeljavo nove mezde, draginjske in rodbinske doklade odpadejo s 1. novembrom 1919 vse druge prej dovoljene doklade, kakor akord, mezdna doklada za izgubo akorda itd.

Po teh navodilih izpolnite točno priložena izkaza. En izkaz z natančnejšimi podatki služi po tukajšnjem odobrenju v razbremenitev in se vpošlje kot vrednostna listina na Fc.

Drugi skrajšani izkaz ostane pri obratnem ravnateljstvu.

Ugotovite razliko od 1. nov. do 25. nov. t. l. N. pr. delavec A je prejel za čas od 26. okt. do 25. nov. t. l. sledeče prejeme: mezdo $K 3 \cdot 40 \times 31 = K 105 \cdot 40$, draginjske doklade $K 550 \cdot 31 = K 17050$, mezdne doklade $K 1 \cdot 40 \times 31 = K 43 \cdot 40$. Ker mu je bilo vračunjenih tudi 6 dni oktobra, ostane po odbitku teh 6 dnevov mezde $K 3 \cdot 40 \times 25 = K 85 \cdot 00$; draginjske doklade $K 550 : 31 \times 25 = K 443 \cdot 50$; mezdne doklade je prejel za 25 dni $K 1 \cdot 40 \times 25 = K 35 \cdot 00$; vsega skupaj $K 563 \cdot 50$. Od 1. novembra mu pritiče, ako spada v skupino IV z 8. leti službe: mezda $K 10 \cdot 78 \times 25 = K 269 \cdot 50$, draginjske doklade $K 19 \cdot 60 \times 25 = K 490 \cdot 00$. Za ženo in enega otroka dobi $K 2 \cdot 45 \times 2 \times 25 = K 122 \cdot 50$.

Skupaj dobi . . . . . K 882.—
prejel za 25 dni . . . . . „ 563·50

mu pritiče razlika . . . . . K 318·50

Ako delavec ni dosegel v času od 26. okt. do 25. nov. 31 delavnih dni, je izplačano draginjsko doklado deliti s številom fiktivnih delavnih oziroma zaračunanih dni. Za mesec november odpadajoči alikvotni del stare draginjske doklade je vzeti pri odmeri razlike v pošt. v.

Ugotovite razlike takoj in izplačujte delavcem (delavkam) odpadajoče zneske; vpoštevajte pri tem že izplačane predujme.

Za računsko dobo od 26. nov. do 25. dec. t. l. veljajo že nova navodila.

Za točno izpolnjenje seznamov (Ausweise) draginjskih doklad veljajo dosedanja določila.

Pričujoče obvestilo stopi v veljavo naknadno s 1. novembrom 1919 ter se s tem razveljavi obvest št. 264 in dodatek k istemu.

Obratno ravnateljstvo

Vrečko s. r.

Objavljamo predstoječe obvestilo južnoželezniškega ravnateljstva s pripombo, da gospod, ki je prevajal „Službene novine“, ne razume srpskega jezika, ali pa je namenoma izpustil zelo važne določbe, katerih se uprava južne železnice ne bo tako lahko otesla, kakor si morda nekateri gospodje to domišljajo.

Južni železničarji imajo popolno pravico do vseh določb, ki so objavljene v „Protokolu sporazuma“, kateri pa ni sklep ministra saobračaja, temveč plod pogajanj med ministrom saobračaja na eni in delegati „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije“ na drugi strani.

Nam se zdi čudno, da gospodje to dejstvo tako skrbno skrivajo, med tem ko njih glavno trobilo po shodih in revolverjih neprestano upije, da smo železničarje prodali. Poskrbeli bomo, da železničarji temeljito spoznajo tiste, ki so jih prodali in jih tudi še danes prodajajo.

Južnim železničarjem pa priporočamo, da pazno preberejo določbe „Protokola sporazuma“, katere smo v našem glasilu objavili, ter da pazijo, da se iste točno izvrše. Vsako kršitev naj nam takoj naznanijo in poskrbeli bodemo, da pridejo do svojih pravic.

Razlika med dohodki pred 1. novembrom in novimi dohodki.

Ker nam prihajajo od vseh strani vprašanja glede načina zaračunavanja razlike na nove mezde in draginjske doklade in ker nam ni mogoče vsakemu posamezniku zadevo obširno in razumljivo tolmačiti, navajamo v naslednjem par primerov, kateri naj služijo prizadetim v pojasnilo in v pripomoček, da si na podlagi istih sami izračunajo svoje jim pripadajoče dohodke.

B. I., prožni delavec na progi L.--K., ima 17 službenih let, ženo in enega otroka.

Mezde je imel po prejšnjih določbah 3·40 K dnevno za 19 šihov, draginjske doklade za sebe 15 K in za družino 3·32 K dnevno za 25 dni.

Po določbah „Protokola sporazuma“ mu pripada od 1. do 25. XI. 1919: nova mezda 14·70 K dnevno za 19 šihov, nova draginjska doklada za sebe 19·60 in za družino 4·90 K dnevno za 25 dni.

Dobil je poprej . . . . . 422·60 K
na podlagi odredbe diferenco 152.— „
dobiti bi pa moral . . . . . 891·80 „
toraj ima še primanjkljaja . 317·20 „

V. P. ima 6 službenih let in je samec.

Mezde je imel po prejšnjih določbah 3·30 K dnevno za 20 šihov, draginjske doklade 15 K za 25 dni. Po določbah „Protokola sporazuma“ mu pripada od 1. do 25. XI. 1919: nova mezda 9·80 K dnevno za 20 šihov, nova draginjska doklada 19·60 K dnevno za 25 dni.

Dobil je poprej . . . . . 441.— K
na podlagi odredbe diferenco 239·50 „
dobiti bi pa moral . . . . . 686.— „
toraj ima še primanjkljaja . 5·50 „

P. J. ima 6 službenih let, ženo in 5 otrok.

Mezde je imel po prejšnjih določbah 3·10 K dnevno za 19 šihov, draginjske doklade za sebe 15 K in za družino 9·96 K dnevno za 25 dni. Po „Protokolu sporazuma“ mu pripada od 1. do 25. XI. 1919: nova mezda 9·80 K dnevno za 19 šihov, draginjska doklada za sebe 19·60 K in za družino 14·70 K dnevno za 25 dni.

Dobil je poprej . . . . . 682·90 K
na podlagi odredbe diferenco 251·60 „
dobiti bi pa moral . . . . . 1043·70 „
toraj ima še primanjkljaja . 109·50 „

Pri gornjih primerih smo vzeli za podlago draginjsko doklado za vse dni v mesecu po starem in novem načinu ter sledijo z 8 dinarji dnevno, kakor je določena na deželi, seveda z odtegljajem 30%, ki veljajo za pokrajine izven Srbije.

Primeri so sestavljeni na podlagi proračuna za mesec november, in sicer za vrhstavnih oddelek, kateri zaključuje mesečne obračune s 25. vsakega meseca.

Dopisi.

Kotariba, Dobrava-Medžimurje.

Tudi mi Medžimurci imamo veliko bolečin na srečo, kar nas sili v javnost. Vsi naši poskusi priti vsaj deloma do rednih razmer so brezuspešni, ker naš vsagamožni prožni nadziratelj pač neče razumeti, da z madžarskim sistemom ne gre več. Uprava južne železnice je gotovo na tega zavednega (?) Jugoslovana zelo ponosna, ker bi mu sicer njegove madžarske peruti pristigla. Toda — gliha vkup štrih! — Ne vemo, komu v prid ta gospod deluje, ali južni železnici ali državi ali pa sam sebi. Najbrže bo slednje točno. Radovedni smo le, kje si je stekel tako neprecenljivih zaslug, da se mu vse spregleda, kajti, da njegove službene zmožnosti niso take kakor bi jih lahko zahtevali, o tem smo prepričani. Edina čednost, s katero se odlikuje, je preganjanje organiziranih delavcev, in to mogotcem pri upravi povsem zadostuje. Delavce odpušča samovoljno in se ne briga za njih zajamčene pravice in obzir ne jemlje na številne družine. Gospodje, le igrajte se z ogujem. Gospod Salaj in njegovo ozadje naj vé, da smo mi vsi organizirani in da naša organizacija ne škoduje ne železnici, pa tudi ne državi. Nekoliko drugače pa je z njim in njegovim delovanjem. Nas bi sicer njegovo plodonosno delovanje ne zanimalo in naša naloga ni ga nadzorovati, toda sila kola lomi.

Da je gosp. prožni nadziratelj Vinci Salaj premožen gospod, je lepa stvar, ali mnenja smo, da naj bi ne bogatel na naše in na stroške železnice. Dobro je imeti tri kravice in po štiri prašičke, toda te živalice potrebujejo primerne oskrbe in hrane. Ali ve uprava, da opravljajo to železniško službo vedno po trije vrhstavnih delavci in da raste krma za te živalice na pobočju proge, ki pripada čuvajem?

Tudi z upravo aprovizacije nimajo delavci povoda biti zadovoljni. Gosp. Salaj namreč deli, kakor se njemu poljubi, in mu osobito sladkor in bela moka ne gresta izpod rok. Tako je n. pr. za mesec oktober, v katerem so na ostalih postajah dobili uslužbenci po 1 kg sladkorja na osebo, on to vse natančneje porazdelil in dal družinam z 10 osebami ravno tako po 6 kg kakor onimi s 6 osebami. Zanimalo bi

nas zvedeti, kam je oddal prihranek. Gospod Salaj! Mi zahtevamo točnega pojasnila. Bele moke niste nikdar pravilno porazdelili. Gospodarska poslovalnica je doposlala enakomerno za vse opravičene blaga in slednji določene kvote niso dobili. Zahtevamo takojšnje remedure.

Prizadeti.

(Opomba uredništva.) Tudi ta slučaj krasno slika idilične razmere v okrilju današnje uprave južne železnice, katera se tako rada zgraža, če se ji očitata toleriranje korupcije. Gospodje naj bodo uverjeni, da jim bomo postregli z še bolj masno in številno lečo.

Kdaj pripada nenastavljenec draginjska doklada.

Ker baje uprava južne železnice, katera pod okriljem „Zveze“ sabotira vse, kar je uslužbencem v korist, ne zna ali noče znati čitati, zato obveščamo tem potom vse železniške delavce in nenastavljence, da jim pripada v smislu določb „Protokola sporazuma“ za vse dni v mesecu draginjska doklada in to v polni meri za osebo uslužbenca ali delavca, kakor tudi za vsakega družinskega člana. Iz tega sledi, da je delavec opravičen do prejema draginjske doklade v slučajih bolezn, rednega dopusta in suspenzije, na kar naj železničarji pri prejetanju denarja povodom izplačila prejemkov posebno pazijo.

Čezurno delo.

Pojm čezurnega dela in njegove odškodnine merodajni gospodje tolmačijo povsem raznovrstno, le nikoli v prid prizadetemu. Da ne bodo delavci in uslužbenci v svojih pravicah prikrajšani jih opozarjamo na določbe „Protokola sporazuma“ in sicer na člen 37, ki pravi:

„Čezurno delo se plača posebej, poleg redne plače in draginjske doklade, proračunane na 1 uro, še po 100% redne plače in draginjske doklade tako, da če prejema delavec za 1 uro normalnega delavnega časa skupaj z draginjsko doklado vred 1 dinar, potem dobi za čezurno delo po 2 dinarja od ure.“

Postaja Šaša-Hrvatsko.

Dne 23. m. m. je vozil vlak s francoskim transportom proti Sisaku. V vlaku je bila naložena tudi okrasitna pošiljatev, katera je prišla vsled doslej še nepojasnjenih razlogov do eksplozije. Proga Brod-Sisak je vsled te nesreče ustavljena, ker je baje proga zelo poškodovana in bodo popravila zahtevala najmanj 6 dni. Kakor se čuje, je tudi večje število človeških žrtve, med njimi vsi železniški uslužbenci. Tudi ob progi stoječe hiše so menda popolnoma zginile iz površja. Mar res ni pomočka napram takim žrtvam?

Zakaj se na Hrvatskem ne more promet vzpostaviti?

Dne 20. in 21. novembra 1919 sem imel vlak št. 979. Ko dospem v Staro parovo preko kretnice, mi kriče vele tam stoječi srpski vojaki, da naj nemudoma vlak ustavim. Na njih povelje sem zatvoril regulator in v tem trenutku so skočili trije od njih na stroj, ter zahtevali od mene, da takoj ustavim vlak ter da jih peljem v Zemun. Dokazoval sem jim, da moram peljati vlak v postajo in napraviti mejo (policci), toda dva od njih namerita na mene s puško in tretji me je držal za vrat. Končno smo napravili mejo, in v tem trenutku jih je prihitelo se več. Ko sem z vlakom obstal, je eden iz množice vprašal ostale, če imajo nabite puške, kateremu vprašanju so vsi pritrdili.

Zahtevali so od mene, da odkopčam takoj stroj in jih peljem v Zemun. Dokazoval sem jim, da to ni mogoče, ker imam samo še 2 kubna metra vode v tenderju, ter da me naj puste v Indijo po vodo, nakar jih lahko peljem tudi v Beograd, če to žele. Vse predstave in vsi dokazi pa so bili zaman, odgovorili so mi le, da me ubijejo, če ne ustrezem njihovim zahtevam. Med tem prerokanjem jih je sprevednik K. od našega vlaka pozval in jih opozoril, da njihov vlak takoj odhaja, na kar so se vendar ostanili ter hiteli za vlakom št. 940. Ker pa slednji ni takoj obstal, so za njim streljali. Ko se je vlak ustavil, so se ukrcali in se z njim odpeljali preko Zemun.

V slučaju, da bi vlak št. 940 ne mogel nadaljevati vožnje, bi bili vojaki mene v to primorali in s tem dosegli, da bi jih peljal par kilometrov daleč, ker, kakor rečeno, nisem ime

več vode. Posledica bi bila, da bi me ubili ali pa da sfrčimo vsi skupaj s strojem vred v zrak.

Prosim ravnateljstvo državne železnice v Zagrebu, da napravi enkrat red na imenovani progi, ker je drugače nemogoče vršiti službo, ker strojno osobe ni varno svojega življenja.

*

Ruma, vlak šte. 7379 dne 1. decembra 1919.

Imel sem omenjeni vlak do postaje Potinci, kjer je bil razpuščen, ker ga vsled pomanjkanja prostora postaja Indija ni mogla prevzeti.

Prevzel sem nazaj prazni vlak s službenim vozom šte. 1212 II. Ko sem pripeljal v Ruma, mi je tamkajšnji odpravnik ukazal, da imam prevzeti vlak šte. 7383, ker dotični stroj baje ni imel premoga, v vlaku pa je bil vojaški transport. Hotel sem se prepričati, če stroj res nima premoga, in sem odšel, da pogledam sam. Našel sem, da je bilo pri dotičnem stroju še pol tenderja premoga, kar sem uradniku tudi naznanil.

Le ta mi je rekel, da naj vlak iz postaje potisnem, da preide preje v potrebno brzino, in naj se potem vrnem v postajo. Tedaj sem bil že 30 ur v službi. V Rumi sem naložil stroj, odnosno tender s premogom, očistil sem pepelnik in vzel sem vodo, nakar sem dobljenemu povelju zadostil in potisnil vlak iz postaje, dokler ni prešel v predpisano brzino. Zaprl sem regulator ter sem imel namen se vrniti. V tem trenutku pa so me naskočili vojaki, ki so bili v službenem vozu, z nabasanimi puškami in nasajenimi bajoneti, ter zahtevali, da peljem naprej, ker bi me sicer ubili kakor psa. Z brahijalno silo so me primorali, da sem peljal s praznim strojem za vozom vlakom pred menoj. Pri prvi čuvajnici me je tam službujoči čuvaj ustavil z znakom Stoj! katerega mi je dal s svetilko. Hotel sem ustaviti, toda vojaki tega niso dopustili, in eden vojakov je ustrelil s samokresom v smeri proti čuvaju, nakar je čuvaj pobegnil. Pri drugem čuvaju isti prizor in pri tretjem čuvaju je stal vlak, na katerega se je lahko zapeljal stroj. Ko je stroj obstal, sem stopil na tla in vojake vprašal, čemu vse to delajo. Za odgovor me je eden od njih pograbil in vrgel ob tla. Ko sem vstal, so me obkolili trije vojaki, nastavili name bodala ter mi zagrozili, da me ubijejo, če bi se njihovim ukazom protivil. Potiskati sem moral vlak do postaje Potinci. Ko se je vlak ustavil, sem šel k službujočemu uradniku ter mu naznanil, da rabim najmanj 10 minut odmora za čiščenje pepelnika. Za menoj pa je že prišel arpski kapitan z dvema vojakoma, pritisnil mi je samokres na prsi, vojaka pa sta nastavila bajonete na mene. Zagrozil mi je, da me takoj ubijejo, če ne peljem nemudoma naprej, in pokoriti sem se moral, ne da bi očistil popolnoma zabasan pepelnik.

Ko sem pripeljal v Indijo, so me vojaki obkolili in me niso več od stroja pustili. Ker sem nujno rabil premog in vodo, katero sem komaj že v kotlu videl in sem imel tender popolnoma prazen, ter sem moral pepelnik izprazniti, sem skrivaj poslal enega kurjačev k strojnemu nadziralju s prošnjo, da nemudoma odpošlje drugi opremljeni stroj z osobjem na postajo. Ta, upoštevajoč nevarnost, je moji zahtevi ugodil in šele, ko je prišel osebno k stroju in je bil nadomestni stroj tudi že na prostoru, sem se lahko odstranil. V Vinkovcih sem to naznanil kontrolorju in tudi napisal v naznanilno knjigo. Skoraj slični slučajji so se pripetili še drugim petim strojevodjem.

Da sem se po tej mukopolni in živčevje uničujoči službi javil bolnim, je seveda umevno. V zadoščenju moji požrtvovalnosti in potem, ko me je zdravnik priznal za to službo nesposobnim, mi je kurilnični načelnik izrekel pohvalo s tem, da mi je rekel, da bom pač za premogarja dober.

*

Objavili smo tukaj dvoje poročil, katerim absolutno ne bi mogli verjeti, če bi slučajno poročevalca osebno ne poznali. Komentirali za enkrat teh poročil ne bomo, pač pa bomo izvajali najskrajnejše posledice, če merodajni činitelji nimajo moči, da take nedostojnosti odpravijo. In po takih upravi znanih slučajjih imata ljubljanska načelnika Finc in Hacken še drzno čelo, osobju, ki noče iti na Hrvaško v službovanje, groziti z vojaško silo! Znan nam je Fincev oberlajtnantski šneid, toda če misli, da ga bo izrabljaj v Jugoslaviji, kakor ga je v stari Avstriji, potem se proklete moti. Od ravnateljstva v Zagrebu zahtevamo, da potrebno ukrene in podrejene o njih službenih dolžnostih primerno pouči.

Upravni vestnik.

Sodruge funkcionarje opozarjamo, da je konferenca 14. decembra 1919 v Zidanem mostu, kjer so bili zbrani delegatje 21 krajevnih skupin, seglasno sklenila zvišanje članarine na 6 K. Zvišani prispevek velja od 1. januarja 1920. l. naprej.

Blagajniki naj zaključijo z dnem 31. decembra 1919. l. in naj nam čimprej pošljejo obračune tudi za december. Kar bo še pozneje vplačanih prispevkov za 1919, naj se jih v blagajniškem izpisku za januar posebej navede.

Od zvišanega prispevka ostane krajevnim skupinam 40 vin., blagajnikova provizija znaša pa 10 vin. Ostali znesek, to je K 5.50, pa je kakor doslej odračunati v Ljubljano.

Izplačane posmrtnine:

od 1. oktobra do 30. novembra 1919.

Prijatelj Ana, Sp. Šiška	K 150.—
Arhar Fran, Sp. Šiška	400.—
Zagožan Fran, Zidani most	200.—
Trunkelj Marija, Sp. Šiška	200.—
Prunk Anton, Ljubljana II.	200.—
Koritnik Martin, Zidani most	100.—
Skupaj	K 1250.—

Odpravnine:

od 1. oktobra do 30. novembra 1919.

Rakovec Ivan, Sp. Šiška	K 400.—
Arhar Fran, Sp. Šiška	100.—
Zagožan Fran, Zidani most	100.—
Prunk Anton, Ljubljana II.	100.—
Skupaj	K 700.—

Za tiskovni sklad

je prispeval s. Nace Sekoranja, Donji Mihajlovac, K 2.—.

Za železničarski dom

so prispevali: iz Jugoslavije izgnani slovenski železničar, sedaj v Gradcu 5 K, Čepelnik Fr. v Ljubljani 10 K, Mugerle v Ljubljani 1 K, skupaj 16 K. Neimenovani železničarji v Zomborju darujejo namesto božičnega drevesa za „Železničarski dom“ 100 K. Prej izkazanih K 14.387 08, skupaj K 14.503 08.

Železničarji vseh železnic, pozor!

Začasna delavska nezgodna zavarovalnica v Ljubljani razglašča oklic, na katerega posebno opozarjamo.

V zelo velikih slučajih se dogaja, da ponešaščenci, njih vdove, otroci in ascendentni listine (rojstne, mrtvaške liste itd.), ki jih pošljejo delavski nezgodni zavarovalnici, kolkujejo véasih celo z večkronskimi kolki. Opozarjamo, da so take listine, namenjene uradni uporabi zavarovalnice, po § 56. nezgodnega zakona kolka in pristojbine proste. Župni uradi morajo take listine izdajati ex offio.

Dalje opozarjamo, da morajo vsi dopisi privatnih oseb na zavarovalnico biti zadostno frankirani. Zgoraj omenjene listine pa morejo opravičenci dopošiljati tudi potom občin. V tem slučaju pošiljatve ni treba frankirati.

Sodrugji železničarji!

Veliko Vas je, ki morda še ne poznate naše kulturne organizacije

Socijalno matice,

ali pa ji niste posvečali tiste pozornosti, katero bi na polju prosvete povsem zaslužila.

Nadomestite zakasnjeno in prijavite se čim preje. Važno je to radi tega, ker bo začela takoj po novem letu izdajati redno izhajajočo revijo, katero smo doslej poznali pod naslovom: „Demokracija“ in katere bodoči naslov je:

„Naši zapiski“.

Naročite se vsi na „Naše zapiske“ in pristopite kot člani k

Socijalni matice

ki je zadruga z omejenim jamstvom, in katera nam naj postane ognjišče, na katerem se nam bo kuhala tista duševna hrana, katere slovensko delavstvo v svojem boju za obstanek nujno potrebuje.

Priglasje sprejema sodrug Majcen Franc, železničarsko tajništvo, Ljubljana, Krekov trg 10.

Vsem krajevnim skupinam!

Čenjeni sodrugji!

V zadnjem času nam vedno pogosteje prihajajo pritožbe, da člani ne dobivajo redno „Železničarja“. Zlasti za njih dveh števil, ki sta

za naše člane izredno važni, okolo ena tretjina članov ni prejela, kakor vidimo iz pritožb. Ker list vselej redno odpremljemo, je iskati krivde edinole na pošti. Iz tega vzroka smo že ponovno energično protestirali pri poštnem ravnateljstvu, kjer so se pač izgovarjali, toda ostalo je vse pri starem.

Da se izognemo tem neprilikam in da se omogoči redno dostavo lista, je centralni odbor na svoji seji dne 27. m. m. sklenil priporočati vsem krajevnim skupinam, da naročajo list za svoje člane v zavojih in da naznanijo upravi zaupnike, ki naj bi prejeli list, in koliko iztisov naj se jim pošlje.

Tako bi se tudi uveljavil že izvedeni zaupniški sistem, ker bi zaupniki bolj redno prihajali v stik s člani. Vrhutega bi se tudi mnogo prihranilo na izdatkih za ekspedijto lista, kar bi prišlo v korist listu in članom, ker bi se list tem lažje povečal.

V nadeji, da boste uvaževali te razloge in s tem pripomogli listu, Vas vabimo, da nam čim prej odgovorite v pritrilnem smialu. Uprava.

Maribor I. Vsi člani, katerim so se njih prispevki pri blagajni odtegnili, naj pri priložnosti meseca januarja pri svojem blagajniku, vlakovođu Josip Drog, oglase, in sicer v spredovniški čakalnici na kolodvoru, ne pa na domu, da se jim bodo za plačane prispevke razdelile marke. Članske knjige je seboj prinesiti.

Opozarjam tudi nadalje vse člane, da sem v spredovniški čakalnici napravil eden pisemski zavoj, v katerega se lahko vržejo vsa pismena naročila ali zahteve, osebnih obiskov v stanovanju sođr. Droga zaradi vsakih malih rečeh naj člani opuste, ker skupina nima nobene pisarne v istem stanovanju. Vsak član dobro ve, kakšni so hišni gospodarji proti svojim najemnikom. Voščim vsem članom veselo novo leto in pričakujem, da bo v novem letu vsak član še jednega pridobil. Naprej na agitacijo!

Josip Drog, blagajnik.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.
Natisnil J. Pavliček v Kočevju.

Srečno in veselo novo leto

želimo vsem našim sodrugom in čitateljem, kakor vsemu ostalemu železničarstvu v ujedinjeni Jugoslaviji.

Živel naš „Savez“!

Živela internacionala!

Upravništvo.

Uredništvo.

Vsem sodrugom, prijateljem in znaneem klčdem na pragu novega leta

1920

Naprej v boj za dosego naših skupnih ciljev!

Jos. Petrič.

Železničarski koledar za leto 1920

je izšel.

Vsebina: Spremnica. — Naprej (Marzeljeza). — Koledar. — Poštne pristojbine. — Množilna razpredelnica. — Seznam važnih podatkov. — Delavski pozdrav. — Stare in nove mere. — Teža in velikost normalno razvitega človeka. — Važnejše iznajdbe in odkritja. — Kdo je sedrug? — Železnice v posameznih evropskih državah. — Delo in požrtvovalnost železničarjev med vojno. — Naša organizacija. — Pšem o delu. — Kaj nudi organizacija? — Milje v metrih. — Vzorcji prošenj in vlog. — Socialistična koračnica — Označba dopisov in vlog na deželno vlado v Ljubljani. — Kaj je ena atmosfera? — Kaj je ena konjska sila? — Naslovi organizacij. — Tabele za dohodke in stroške. — Beleške.

Iz tega je razvidna bogata vsebina koledarja.

Cena vezanemu izvodu 6 K, po pošti K 6.15. Vsak kupec koledarja je tekom leta 1920 zavarovan za slučaj obratne nezgode na železnici za znesek 200 kron.

Naklada je omejena, naročite ga torej pravočasno!

Založba „Železničarske gakoledarja“.